

mun. Chișinău, str. M. Kogălniceanu, nr.70,
Republica Moldova, MD-2009, tel. (+ 373 22) 22
15 47, tel./fax:(+ 373 22) 22 52 27,
e-mail: info@csj.md

Chișinău, M. Kogalniceanu 70 street,
Republic of Moldova, MD-2009, tel. (+373
22) 22 15 47, tel./ fax: (+373 22) 22 52 27,
e-mail: info@csj.md

16.03.2017 Nr. 20/2017

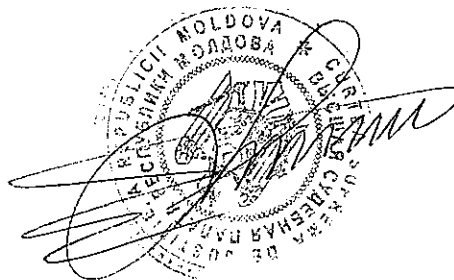
Curtea Constituțională a Republicii Moldova
str. A. Lăpușeanu, 28, mun. Chișinău, Republica
Moldova, MD-2004

În conformitate cu prevederile art. 135 alin. (1) lit. g) Constituția Republicii Moldova și Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016, vă expediem încheierea Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova nr. 1ra-127/2017 din 15 martie 2017 și cererea avocatului Popescu Marcel prin care se solicită ridicarea excepției de neconstituționalitate a sintagmelor din conținutul art. 84 alin. (1) Cod penal „...total sau parțial...poate fi stabilită...”, art. 84 alin. (4) Cod penal „...complet sau parțial...” și din art. 85 alin. (1) Cod penal, „...adaugă, în întregime sau parțial...”, pentru soluționare.

Anexă:

- cererea avocatului Popescu Marcel în numele inculpatului Filev Evgheni din 31 ianuarie 2017, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, pe 5 file;
- încheierea Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova nr. 1ra-127/2017 din 15 martie 2017, pe 2 file.

Judecătorul
Curții Supreme de Justiție

Petru Moraru

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA
INTRARE NR. <u>349</u>
<u>21</u> martie <u>2017</u>

Curtea Supremă de Justiție

ÎNCHEIERE

15 martie 2017

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte – Petru Ursache,

Judecătorii – Petru Moraru și Ghenadie Nicolaev,

examinând cererea formulată de avocatul Popescu Marcel în numele inculpatului Filev Evgheni Serghei, prin care se solicită ridicarea excepției de neconstituționalitate a sintagmelor din conținutul art. 84 alin. (1) Cod penal „...total sau parțial...poate fi stabilită...”, art. 84 alin. (4) Cod penal „...complet sau parțial...” și din art. 85 alin. (1) Cod penal, „...adaugă, în întregime sau parțial...”,

CONSTATĂ:

Pe rolul Curții Supreme de Justiție se află recursul declarat de avocatul Popescu Marcel în numele inculpatului Filev Evgheni în cauza penală nr. 1ra-127/2017, privind învinuirea acestuia în săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. art. 188 alin. (2) lit. b), d), e), 290 alin. (2) lit. b), 361 alin. (2) lit. c) Cod penal.

Prin sentința Judecătorei Buiucani, mun. Chișinău din 30 ianuarie 2015, Filev Evgheni a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza:

- art. 188 alin. (2) lit. b), d), e) Cod penal, la 9 (nouă) ani închisoare;
- art. 290 alin. (2) lit. b) Cod penal, la 5 (cinci) ani închisoare;
- art. 361 alin. (2) lit. c) Cod penal, la 4 (patru) ani închisoare.

În baza art. 84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, i-a fost stabilită pedeapsa 15 (cincisprezece) ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis.

În temeiul art. 84 alin. (4) Cod penal, la pedeapsa stabilită a fost adăugată parțial pedeapsa aplicată prin sentința Judecătorei Bălți din 07 iulie 2014, fiindu-i stabilită definitiv pedeapsa 18 (optsprezece) ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis.

Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 13 aprilie 2016, a fost respins ca nefondat apelul declarat de avocatul Popescu Marcel în numele inculpatului cu menținerea sentinței.

La 08 iunie 2016, avocatul Popescu Marcel în numele inculpatului, a contestat cu recurs ordinar hotărârile judecătorești nominalizate, solicitând casarea acestora și dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Ulterior, la 31 ianuarie 2017, avocatul Popescu Marcel în numele inculpatului a depus cerere cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate prin care solicită exercitarea controlului constituționalității sintagmelor din conținutul art. 84 alin. (1) Cod penal „...total sau parțial...poate fi stabilită...”, art. 84 alin. (4) Cod penal „...complet sau parțial...” și din art. 85 alin. (1) Cod penal, „...adaugă, în întregime sau parțial...”.

În conformitate cu art. 7 alin. (3) Cod de procedură penală, art. art. 24, 25 lit. d) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art. art. 38 lit. d), 39 din Codul jurisdicției

constituționale și cu Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09 februarie 2016 privind interpretarea art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova (excepția de neconstituționalitate), Colegiul penal

DISPUNE :

A sesiza Curtea Constituțională pentru efectuarea controlului constituționalității dispozițiilor sintagmelor din conținutul art. 84 alin. (1) Cod penal „...total sau parțial...poate fi stabilită...”, art. 84 alin. (4) Cod penal „...complet sau parțial...” și din art. 85 alin. (1) Cod penal, „...adaugă, în întregime sau parțial...”.

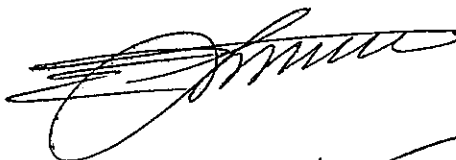
A prezenta Curții Constituționale cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate din 31 ianuarie 2017, pentru soluționare.

Președinte

Petru Ursache

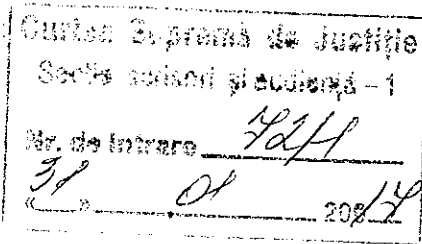
Judecătorii

Petru Moraru

Ghenadie Nicolaev

recurent: **avocatul Marcel Popescu**
(Biroul Asociat de Avocați „Înțelepciune”,
mun. Chișinău, str. Mitropolit Varlaam, 65
of. 241, tel. 079779770),
în interesele inculpatului Filev Evgheni

CERERE

privind ridicarea excepției de neconstituționalitate
a sintagmelor din art. 84, alin. (1) alin. (4) și art.85 alin. (1) Cod penal al R.M.

Prin prezenta se solicită:

- să fie admisă această cerere;
- să fie dispusă sesizarea Curții Constituționale a Republicii Moldova, fiind ridicată excepția de neconstituționalitate a sintagmelor din art. 84, alin. (1) Cod penal al R.M., „...total sau parțial... poate fi stabilită...”, din art. 84, alin. (4) Cod penal al R.M., „...complet sau parțial ...” și din art. 85 alin. (1) Cod penal al R.M., „...adaugă, în întregime sau parțial...”
- să fie dispusă suspendarea procesului

Motivele:

În fapt, **în procedura Curții Supreme de Justiție se află dos. nr. 1ra-127/2017**, cu referire la recursul împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, nr. 1a-570/15, din 13.04.2016, prin care a fost menținută sentința Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău, nr. 1-232/14, din 30.01.2015, prin care inculpatul Filev Evgheni a fost condamnat în baza art. 188 alin. 2, lit. b), d), e) Cod Penal la 9 (nouă) ani închisoare, în baza art. 290 alin. 2 lit. b) Cod penal la 5 (cinci) ani închisoare, în baza art. 361 alin. 2 lit.c) Cod penal la 4 (patru) ani închisoare, în baza art. 84 alin. 1 Cod penal pentru concurs de infracțiuni prin cumul parțial al pedepselor aplicate i s-a stabilit 15 (cincisprezece) ani închisoare, **în baza art. 84 alin.4 Cod penal** pentru concurs de infracțiuni prin cumul parțial al pedepselor aplicate a fost cumulată la pedeapsa aplicată prin sentința Judecătoriei mun. Bălți din 07.07.2014 numindu-i definitiv lui Filev Evgheni Serghei prin cumul parțial al pedepselor aplicate 18 (optsprezece) ani închisoare cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis;

Legislația de referință:

Articolul 84 CP, (aplicarea pedepsei în cazul unui concurs de infracțiuni), „(1) Dacă o persoană este declarată vinovată de săvârșirea a două sau mai multor infracțiuni fără să fi fost condamnată pentru vreuna din ele, instanța de judecată, pronunțând pedeapsa pentru fiecare infracțiune aparte, stabilește pedeapsa definitivă pentru concurs de infracțiuni prin cumul, **total sau parțial**, al pedepselor aplicate, dar pe un termen nu mai mare de 25 de ani de închisoare, iar în privința persoanelor care nu au atins vârsta de 18 ani - pe un termen nu mai mare de 12 ani și 6 luni. În cazul în care persoana este declarată vinovată de săvârșirea a două sau mai multor infracțiuni ușoare și/sau mai puțin grave, **pedeapsa definitivă poate fi stabilită și prin absorbirea pedepsei mai ușoare de pedeapsa mai aspră.** (4) Conform prevederilor alin.(1)-(3) se stabilește pedeapsa și în cazul în care, după pronunțarea sentinței, se constată că persoana condamnată este vinovată și de comiterea unei alte infracțiuni săvârșite înainte de pronunțarea sentinței în prima cauză. În acest caz, în termenul pedepsei se include durata pedepsei executate, **complet sau parțial**, în baza primei sentințe.”

Articolul 85 CP, (aplicarea pedepsei în cazul unui cumul de sentințe), „(1) Dacă, după pronunțarea sentinței, dar înainte de executarea completă a pedepsei, condamnatul a săvârșit o nouă infracțiune, instanța de judecată **adaugă, în întregime sau parțial**, la pedeapsa aplicată prin noua sentință partea neexecutată a pedepsei stabilite de sentința anterioară. În acest caz, pedeapsa definitivă nu poate

depăși termenul de 30 de ani de închisoare, iar în privința persoanelor care nu au atins vârsta de 18 ani - termenul de 15 ani.”

Relevant soluționării acestei cereri este de reținut că, nemijlocit din dispozitivul sentinței primei instanțe și decizia instanței de apel, contestate cu recurs, rezultă că, pedeapsa finală a fost stabilită în baza art. 84 alin.4 Cod penal, care alături de art. 84, alin. (1) și art.85 alin. (1) Cod penal al R.M. au un conținut ineficient, interpretativ, neclar, discreționar și imprevizibil, care implică riscul real de încălcare a imperativului de asigurare a dreptului la un proces echitabil, cu pronunțare a unei sentințe legale...

În mod special e de observat caracterul neconstituțional al sintagmelor din art. 84, alin. (1) Cod penal al R.M., „...total sau parțial... poate fi stabilită...”, din art. 84, alin. (4) Cod penal al R.M., „...complet sau parțial ...” și din art. 85 alin. (1) Cod penal al R.M., „...adaugă, în întregime sau parțial...”

Aceste sintagme cert contravin principiilor de drept internațional al proporționalității sancțiunii, legalității normei de drept, egalității, non-discriminării, echității judiciare, echilibrului reglementărilor legale...

Prevederile legale abordate nu lămuresc criteriile clare, obiective și previzibile, din care ar rezulta efectiv temeiurile și cazurile de cumulare a pedepselor, dar și de absorbirea pedepsei...

Astfel discreția judecătorului este nelimitată și poate crea prejudicii grave respectării drepturilor fundamentale ale inculpatului...

Totodată aceste sintagme cert contravin esenței prevederilor art. art. 1 alin. (3), 16, 20 alin. (1) și alin. (2), 54 alin. (4), din Constituția Republicii Moldova.

Potrivit art. 1 din Constituția R.M. (Statul Republica Moldova), „(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.”

Potrivit art. 16 din Constituția R.M. (egalitatea), „ (1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului. (2) Toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Potrivit art. 20 din Constituția R.M. (Accesul liber la justiție), „(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime. (2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Sintagmele respective mai contravin și prevederilor Convenției EDO, precum urmează:

Potrivit art. 6 CEDO, (Dreptul la un proces echitabil), „1. Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa...”

Potrivit art. 7 CEDO, (Nici o pedeapsă fără lege), 1. Nimeni nu poate fi condamnat pentru o acțiune sau o omisiune care, în momentul săvârșirii, nu constituia o infracțiune potrivit dreptului național sau internațional. De asemenea, nu se poate aplica o pedeapsă mai severă decât aceea aplicabilă în momentul săvârșirii infracțiunii.

Potrivit art. 14 CEDO, (Interzicerea discriminării), „Exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta Convenție trebuie să fie asigurată fără nicio deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație.”

Relevante aprecierii acestei cereri, printre altele, sunt și constatările din practica Curții Constituționale a R.M., expusă mai jos.

În Hotărârea nr. 21 din 22.07.2016, privind excepția de neconstituționalitate a articolului 125 lit. b) din Codul penal, a articolelor 7 alin. (7), 39 pct. 5), 313 alin. (6) din Codul de procedură penală și a unor

prevederi din articolele 2 lit. d) și 16 lit. c) din Legea cu privire la Curtea Supremă de Justiție, Curtea Constituțională a stabilit:

„52. Curtea reține că unul dintre elementele fundamentale ale preeminenței dreptului și ale statului de drept îl constituie principiul legalității. Preeminența dreptului se asigură prin întreg sistemul de drept, inclusiv prin **normele penale, acestea caracterizându-se prin anumite trăsături proprii, distinctive în raport cu alte categorii de norme**, ce se diferențiază între ele prin caracterul și structura lor, prin sfera de incidență.

53. In jurisprudența sa Curtea a reținut că „**preeminența dreptului în materie penală exprimă printre altele asigurarea legalității infracțiunilor și pedepselor; inadmisibilitatea aplicării extensive a legii penale, în detrimentul persoanei, în special, prin analogie**”.

54. Curtea menționează că incriminarea faptelor în legile penale, stabilirea pedepsei pentru ele, precum și alte reglementări, se întemeiază pe rațiuni de politică penală. Astfel, **legea penală constituie un ansamblu de reguli juridice, formulate într-o manieră clară, concisă și precisă.**

55. Or, **calitatea legii penale constituie o condiție vitală pentru menținerea securității raporturilor juridice și ordonarea eficientă a relațiilor sociale.**

62. Potrivit jurisprudenței Curții Europene, art. 7 § 1 din Convenția Europeană, care consacră principiul legalității incriminării și pedepsei (nullum crimen, nulla poena sine lege), pe lângă interzicerea, în mod special, a extinderii conținutului infracțiunilor existente asupra unor fapte care, anterior, nu constituiau infracțiuni, prevede și principiul potrivit căruia legea penală nu trebuie interpretată și aplicată extensiv în defavoarea acuzatului, de exemplu, prin analogie.

63. In jurisprudența sa, Curtea Europeană a menționat că persoana este în drept să cunoască, în termeni foarte clari, ce acte și omisii sunt de natură să-i angajeze responsabilitatea penală (cauza Kokkinakis contra Greciei din 25 mai 1993). Atunci când un act este privit ca infracțiune, **judecătorul poate să precizeze elementele constitutive ale infracțiunii, dar nu să le modifice, în detrimentul acuzatului, iar modul în care el va defini aceste elemente constitutive trebuie să fie previzibil pentru orice persoană consultată de un specialist (cauza X. contra Regatului Unit din 7 mai 1982):**

Principii generale:

Dreptul la un proces echitabil

Potrivit art. 20 din Constituție, orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

Curtea menționează că accesul liber la justiție constituie un aspect inerent al dreptului la un proces echitabil, principiu complex, cuprinzând mai multe relații și drepturi fundamentale, prin care se poate garanta exercitarea lui deplină. Accesul la justiție urmează a fi înțeles ca un drept de acces concret și efectiv la o instanță de plină jurisdicție.

Curtea reține că, potrivit raționamentelor Curții Europene expuse în cauza Chevrol v. Franța, exercitarea deplinei jurisdicții de către o instanță presupune să nu renunțe la nici una din componentele funcției de a judeca. Așadar, refuzul unei instanțe sau imposibilitatea de a se pronunța în mod independent asupra anumitor aspecte cruciale pentru soluționarea litigiului, cu care a fost sesizată, ar putea constitui o încălcare a art. 6 § 1 din Convenția Europeană.

Curtea menționează că dreptul de acces la justiție impune legislatorului obligația de a acorda oricărei persoane toate posibilitățile pentru a accede la instanța de judecată și a asigura efectivitatea dreptului de acces la justiție prin adoptarea unui cadru legislativ adecvat.

Potrivit articolului 72 alin. (3) lit. n) din Constituție, de competența Parlamentului ține reglementarea infracțiunilor, pedepselor și regimului executării acestora.

În același timp, Curtea menționează că prin reglementarea infracțiunilor și a pedepselor în materie penală urmează a se înțelege și competența reglementării contravențiilor și sancțiunilor contravenționale. Or, legea contravențională conține prevederi care indică de fapt natura penală a contravențiilor administrative.

Curtea reține, competența exclusivă a legislatorului de a reglementa care fapte constituie infracțiuni sau contravenții și care pedepse urmează a fi aplicate nu exclude obligativitatea respectării principiului legalității, care derivă din articolul 1 alin. (3) din Constituție, și anume din principiul constituțional al statului de drept.

În acest sens, în Hotărârea nr.6 din 16 aprilie 2015 Curtea a subliniat cu valoare de principiu:

Legiuitorul are dreptul de apreciere a situațiilor ce necesită a fi reglementate prin norme legale. Acest drept semnifică posibilitatea de a decide asupra oportunității la adoptarea actului legislativ în conformitate cu politica penală promovată în interesul general.

Totodată, orice reglementare urmează a fi în limitele principiilor statuate în sistemul de drept în vigoare și să se subscrie principiului preeminenței dreptului.

Preeminența dreptului se asigură prin întreg sistemul de drept, inclusiv prin normele penale, acestea caracterizându-se prin anumite trăsături proprii, distinctive în raport cu alte categorii de norme, ce se diferențiază între ele prin caracterul și structura lor, prin sfera de incidență."

Principiul individualizării sancțiunii

Curtea reține că principiul constituțional al legalității impune diferențierea pedepselor stabilite pentru încălcarea legii. În acest sens, individualizarea legislativă nu este suficientă în atingerea scopului legii atât timp cât nu este posibilă realizarea individualizării judiciare.

Prin individualizarea legală, legislatorul trebuie să ofere judecătorului competența de stabilire a pedepsei în anumite **limite predefinite - minimul și maximul special al pedepsei**, precum și să prevadă, pentru același judecător, **instrumentele care să-i permită** alegerea și determinarea unei sancțiuni concrete, în raport cu particularitățile faptei și cu persoana care a comis o contravenție sau o infracțiune.

Curtea relevă că legislatorul nu poate determina sancțiunea pentru fiecare situație posibilă de facto în viitor, el fixează doar anumite criterii, în limita cărora instanța stabilește și aplică sancțiunea concretă. Or, aplicarea sancțiunii de către instanța de judecată va fi una deficitară, dacă la elaborarea legii și stabilirea sancțiunii de către legiuitor nu se va ține cont de posibilitatea determinării sancțiunii în funcție de criteriile de individualizare enunțate supra.

Astfel, individualizarea judiciară se poate realiza doar în baza unor mecanisme de apreciere reglementate de lege, fiind astfel o expresie a **principiului legalității**.

Principiul proporționalității sancțiunilor

Curtea subliniază că în lipsa unei sancțiuni relativ determinate și a altor mecanisme de individualizare a sancțiunii în lege, persoana nu are nici o posibilitate reală și adecvată de a beneficia pe cale judiciară de protejarea drepturilor sale, inclusiv de o sancțiune echitabilă.

Curtea reține că individualizarea sancțiunii trebuie să reflecte relația dintre sancțiune (proporția și natura acesteia) și gradul pericolului social al faptei.

În lipsa criteriilor de individualizare a sancțiunilor, statuate cert în cadrul legal, individualizarea judiciară nu poate fi efectiv satisfăcută față de inculpat pentru a-i asigura deplinătatea drepturilor și libertăților sale legitime.

Curtea relevă că principiul individualizării pedepselor în dreptul penal, trebuie să se afirme într-un cadru al deplinătății drepturilor fundamentale.

Curtea reține că este dreptul legislatorului să stabilească sancțiunile, dar respectând cu strictețe proporționalitatea dintre circumstanțele faptei, caracterul și gradul de prejudiciere.

Astfel, lipsa posibilității instanței de judecată de a aplica criteriile pentru individualizarea sancțiunii în cauza concretă și aplicarea unei sancțiuni absolut determinate nu asigură **caracterul ei echitabil**.

Prin urmare, acest fapt poate conduce la încălcarea criteriilor de apreciere Engel, deduse din jurisprudența Curții Europene (Engel și alții v. Olanda, hotărârea din 8 iunie 1976), în cazul în care persoanei declarate vinovate să-i fie aplicată o sancțiune care, prin caracterul și gradul de severitate, să nu fie proporțională naturii juridice a încălcării.

În acest sens, Curtea ține să evidențieze raționamentele Curții Europene, expuse în cauza Cumpănă și Mazăre v. România, potrivit cărora la aprecierea proporționalității pedepsei trebuie să se țină seama de efectul de descurajare al acesteia. Or, în prezența unor interese concurente dintre victima unei contravenții și contravenient, aplicarea unei sancțiuni absolut determinate fără posibilitatea individualizării acesteia nu poate justifica restabilirea echilibrului dintre drepturile victimei și cele ale făptuitorului, asigurate în cadrul unui proces.

Prin urmare, Curtea reține că aplicarea unei astfel de sancțiuni în toate circumstanțele, indiferent de subiect, **nu atinge scopul legitim urmărit prin sancționare**.

În acest context, Curtea menționează că individualizarea legislativă trebuie exercitată în măsura în care nu îngreșește sau limitează posibilitatea individualizării sancțiunii în raport cu fapta penală, pentru asigurarea unui just echilibru între drepturile garantate.

Principiul proporționalității joacă un rol deosebit de important, fiind invocat în procedurile judiciare în care se pune problema prevalenței unui drept legal față de un alt drept legal, sau în care disputa privește protecția unui drept privat în contrapunere cu protecția interesului public. În asemenea situații, principiul proporționalității este acea regulă conflictuală care determină înclinarea balanței în favoarea uneia dintre părți.

Proporționalitatea implică existența unui just echilibru între interesele aflate în conflict: cel public și cel privat. Linia de echilibru presupune preocuparea ca nici unul dintre interesele implicate în speță să nu beneficieze de o protecție absolută, prin negarea generală a protecției celuilalt. În orice moment trebuie să existe anumite limite de protecție pentru fiecare interes implicat în parte, chiar dacă limitele respective sunt diferite ca și întindere și conținut.

A se mai reține și cele de mai jos.

Potrivit art. 7 alin. (1), (2), (3) CP, „ (1) Procesul penal se desfășoară în strictă conformitate cu principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional, cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, cu prevederile Constituției Republicii Moldova și ale prezentului cod. (2) Dacă există neconcordanțe între prevederile tratatelor internaționale în domeniul drepturilor și libertăților fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și prevederile prezentului cod, prioritate au reglementările internaționale. (3) Dacă, în procesul judecării cauzei, instanța constată că norma juridică ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor Constituției și este expusă într-un act juridic care poate fi supus controlului constituționalității, judecarea cauzei se suspendă, se informează Curtea Supremă de Justiție care, la rândul său, sesizează Curtea Constituțională.”

Prin hotărârea Curții Constituționale a R.M., nr. 2 din 9 februarie 2016, a relevat că „82. [judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate. Totodată, **Curtea reține că verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82.**”

În temeiul articolului 135 alin. (1) lit. g) din Constituția Republicii Moldova, articolului 4 alin. (1) lit. g) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și articolului 4 alin. (1) lit. g) din Codul jurisdicției constituționale, rezolvarea excepțiilor de neconstituționalitate a actelor normative ține de competența Curții Constituționale.

Astfel, sub aspectul verificării întrunirii condițiilor stabilite de Curtea Constituțională prin hotărârea nr. 2 din 9 februarie 2016, e de reținut că normele vizate în această cerere constituie obiect al controlului de constituționalitate.

Ținând cont că, normele solicitate a fi supuse controlului de constituționalitate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei deduse judecării, având în vedere că judecătorul nu trebuie să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, se impune admiterea acestei cereri.

Anexe: copia cererii

avocatul Marcel Popescu,
mandatul e la dosar
31.01.2016

